

● RAHVA RAHA

Omavalitsused koostavad ellujäämise eelarveid

Tänavuste eelarvete vastuvõtmisel liiguvad volikogud eri tempoga: kui Haapsalu ja Lääneranna teevad veel sel kuul eelarve esimese lugemise, siis Lääne-Nigulas on see juba tehtud, Vormsi aga ootab eelarve volikogule esitamiseks viimase hetkeni.

MALLE-LIISA RAIGLA
malleliisa@le.ee

Eelarve-eelnõude põhjal omavalitsustel praegu rahaga priisata pole: Lääneranna vallavanem Tarvi Sits nimetab seda nina vee peal hoidmise eelarveks, Lääne-Nigula vallavanem Janno Randmaa eelarveks, mille järgi saab elada.

Haapsalu linnapea Olavi Seisonen ütles teisipäevases Lääne Elus, et eelarve keskendub praegu rohkem linna palgal olevate inimeste sissetulekute tõstmisele kui suurtele investeeringutele. Teised omavalitsused töötajate palku üle ette nähtud miinimumtasu tõsta ei plaani; vaid Randmaa sõnul soovib Lääne-Nigula sotsiaaltöötajate palku kergitada.

Martna remont on suurim investeering

Tänavuse eelarve koostamisel oli kõige kiirem Lääne-Nigula vald, kus esimene lugemine toimus juba detsembris. Teine lugemine on aga plaanitud veebruari. Volinikel on 26. jaanuarini aega ettepanekuid esitada.

Randmaa rääkis, et eelarvet kokku pannes oli veel palju selgusetut: näiteks polnud teada, milliseks kujunevad tänavune alampalk ja õpetajate miinimumtasu. Viimasega on seotud lasteaia-õpetajate palgad. Need loodetakse teiseks lugemiseks eelarvesse kirja saada.

„See on eelarve, mille järgi saab elada. Loodame, et prognoosid peavad paika,” ütles Randmaa.

Suurema investeeringuna on Lääne-Nigula arvestanud Martna koolimaja remondi jätkamisega. „Meie võimekus on üks suur

Janno Randmaa (vasakul) juhitud Lääne-Nigula sai eelarve kiiresti valmis, Erki Savisaare juhitud Vormsi võtab aga selle tegemiseks aega.

projekt paari aasta kohta,” ütles Randmaa.

Koos Martna koolimaja remondiga on kavas alustada Palivere kooli remondiprojektiga, et tulevikus sellele toetusraha küsida. Praeguse eelarvestrateegia järgi on Palivere koolimaja plaanis ehitama hakata 2028. aastal.

Lisaks on investeeringuna kavas ära teha Nõva sadama arendus. Ehkki esialgu taheti sadama arenduseks 200 000eurone omaosalus saada selle kõrval asuvate kruntide müügist, siis nüüd on kavas raha eraldada valla eelarvest, sest enam kui aasta jooksul pole krundid kaubaks läinud. Kuna pool sadama arendamise

summast tuleb toetusena, siis on sellel ajaline piirang ja vallal on vaja omaosaluse katteks leida teine lahendus.

Samas lootis Randmaa, et väiksemaid investeeringuid jõuab valla teha rohkem, kui eelarves kirjas. Näiteks tõi ta Oru kooli juurdeehituse.

Lääne-Nigula järgmise aasta eelarve on 18,8 miljonit eurot, mis on 650 000 euro võrra suurem kui aasta eest. Summast umbes pool tuleb tulumaksust.

Lääneranna eelarvet dikteerib järelmaks

„See on nina vee peal hoidmise eelarve,” ütles Lääneranna valla-

vanem Tarvi Sits. „Nina vee peal hoidmise eelarve on parem kui kõrpe-eelarve.”

Ta tõi välja, et 11,6 miljonit eurot on vallal tulu, 10,1 miljonit kulu. Vahe täidavad varem võetud kohustused. Suurim kohustus on Lihula koolimajale kolmeks aastaks võetud järelmaks ehitajale, mis neelab aastas 1,2 miljonit eurot. „Kui selle saame tasunud, läheb seis paremaks,” ütles Sits.

Praegu otsib vald võimalusi toetuseks, et järelmaks saaks tasunud. Plaan on hakata Metsküla kooli toetama ja muuta järgmisest õppeaastast Virtsu kool 5klassiliseks. Need tuleb aga Sitsi sõnul enne lapsevanematega läbi rääkida.

Sits ütles, et ehkki volikogu peab eelarve veel kinnitama, siis suurt muutust selles ilmselt ei tule. Tänavune suurem investeering on Lääneranna vallal Lõpe klubi pisut üle miljoni euro maksev remont. Suurem osa summast on vallale tulnud toetuse-na, omaosalus on 327 000 eurot.

Vormsil on eelarvega aega

Samuti on vald kavandanud Lihula kultuurimaja remonti, kuid selle rahastamiseks veel otsust pole. Plaanide järgi tuleks kogu remondi maksumus toetusrahast. 200 000 eurot on Lääneranna kavandanud teede remondiks.

Vormsi vallavalitsus aga otsustas volikogule esitatud eelarve 19. jaanuari istungil tagasi võtta. Vallavanem Erki Savisaar ütles, et siis saavad kõik valitsuse kavandatud muudatused ka eelarvesse sisse.

Milliseid muudatusi Savisaar mõtles, ta ei öelnud. „Ärme torma sündmustest ette,” ütles ta.

Plaan on, et eelarve esimene lugemine on veebruari volikogu istungil ja teine lugemine märtsis. „See on volikogu koosseisu huvides, et saaks märtsis vastu võetud,” ütles Savisaar.

Omavalitsused peavad eelarve vastu võtma hiljemalt märtsi lõpuks. Vastasel juhul tuleb volikogul laiali minna.

Läänemaa hundid on kütitud

Läinud reedel Lõuna-Läänemaa ohjamispiirkonda juurde antud hundiload kasutasid jahimehed juba järgmisel päeval ära.

Keskkonnaamet andis Lõuna-Läänemaa ohjamisalal huntide kütimiseks juurde kolm luba. Läänemaa jahindusklubi esimehe Endrik Rauni sõnul kütisid Märjamaa kandi Luiste jahimehed laupäeval kõik kolm lubatud hunti.

Sel aastal on Läänemaal hundi-jahilube antud kolmel korral. Esimesed kolm Lõuna-Läänemaa ohjamispiirkonda antud luba realiseerisid Kullamaa jahimehed kõigest üheksa minutiga. Detsembri alguses andis keskkonnaagen-

tuur Lõuna-Läänemaa ohjamisalale veel seitse hundiluba ja needki loomad kütiti esimese lume saabudes nelja päevaga.

Eelmisel nädalal suurendati kütimislimiiti, sest vaatlustulemused näitasid, et huntide arvukus on arvatust suurem. Läänemaa jahimehed korraldasid hundi-ahtluse 10. jaanuaril.

„Mingisuguse ülevaate saime, aga kindlasti ei pretendeeri tulemused absoluutsele tõe, sest ilm oli kehv ja hakkas tuiskama,” ütles Raun. Ta lisas, et mida tihedamini vaatlusi teha, seda parema pildi Läänemaa hundipopulatsioonist saab. „Tähtis on, et vaat-

lus toimub igal pool ühel ajal, et kedagi topelt ei loeks, sest hundid liiguvad palju,” ütles Raun.

Jahimeeste praegune hinnang on, et Põhja-Läänemaa ohjamisalal on umbes 30 hunti ja Lõuna-Läänemaal liigub pärast 13 looma kütimist ringi veel 20 hunti.

Kokku lubati sel jahihooajal Lõuna-Läänemaa ohjamisalal kütida 13 hunti. Raun ennustas, et rohkem lube sel hooajal enam välja ei anta, kui just kusa-gil ei registreerita suuri hundikahjusid.

Hundijahi hooaeg kestab Eestis 1. novembrist kuni veebruari lõpuni. **KAIRE REILJAN**

Augustibluus sai välismaal reklaamimiseks toetust

Augustibluus sai teist aastat järjest rahvusvaheliseks turundamiseks riigilt toetust.

Kui mullu sai festival riigilt üheks aastaks 75 000 eurot, siis nüüd toetas ettevõtluse ja innovatsiooni sihtasutus Augustibluusi kolmeks aastaks 235 000 euroga.

„On hea meel, et meid on usaldatud,” ütles Augustibluusi korraldaja Raul Ukareda. „See annab motivatsiooni.”

Ukareda sõnul näitas eelmise aasta kogemus, et festivali välis-

küllastajate hulk kahekordistus tänu toetusele. Kui varem on välisküllastajaid festivalil olnud umbes 300, siis mullu oli juba 500. „Need arvud võivad suuremadki olla,” ütles Ukareda. Ta ütles, et osa välismaalasi ostab pileti sularaha eest väravast ja nii ei viida kuidagi küllastajat ja asukohariiki kokku.

Mullu reklaamis Augustibluus end saadud toetuse eest Soomes, Lätis ja Leedus, tänavu on plaanis reklaamida lisaks Rootsis ja Saksamaal ning samuti meeli-

tada festivali kajastama Ameerika ajakirjanikke.

Kuna Ukareda sõnul teatakse bluusiringkondades festivali hästi, on plaanis teistsugusteski kanalites üritust reklaamida. Ta tõi näiteks mereteemalisi väljaanded, mis võivad meelitada purjekaga reisijaid festivalile.

Ukareda uskus, et just tänu edukalt läinud aastale pikaajase rahastuse festival ka sai.

32. Augustibluus toimub tänavu 31. juulist 2. augustini.

MALLE-LIISA RAIGLA

● JUHTKIRI

Hoidkem üksteist

Sellal kui teised läanlased veetsid nädalavahetust, suusatasid, uisutasid, vaatasid telerit või tegid muud, oli üks õnnetu naine kättpidi tahmalõõris kinni, sest plaan ise küttekollet tahmast puhastada oli kahjuks viltu läinud. Õnneks pääses naine esmaspäeval vabaks, kui tuttavad tema pärast muretsema olid hakanud ja päästjad välja kutsunud. Nädal varem sai katla-ga askeldama läinud haapsallane vingumürgituse. Veel vana aasta sisse jäi juhtum, kus kuurikatust praavitama läinud mehel lükkas tormituul redeli ümber ja ta jäi katusele seniks lõksu, kuniks ta hüüded naabri appi meelitasid.

Ühist on kirjeldatuil kahtlemata see, et tegijal juhtub. Ja kui see juhtub üksi tegijal, pole keegi talle appi tulemas. Nii et midagi tegema minnes tuleb võtta telefon kaasa ja hoida see käepärast – nii välditakse õnnetuse korral pikka ja piinarikast abi ootamist.

Teine, tähtsamgi tõdemus on aga see, et inimesed peaks rohkem suhtlema ja üksteisel silma peal hoidma. Tuleb anda kellelegi – lähedasele, sõbrale, tuttavale – teada, kui minnakse mõnda tööd tegema, et too saaks omakorda alustada muretsemist, kui töötajast mõistliku aja järel kippu ega kõpu kuulda pole. Samuti on tähtis aeg-ajalt helistada oma üksi elavaile lähedastele ja küsida, kuidas neil läheb ning mis neil parasjagu teoksil ja plaanis. Esiteks võib see aidata vältida olukorda, kus keegi peab mitu päeva abi ootama.

Teiseks – ja pikemas plaanis on see veel tähtsam – on suhtlus see, mis aitab hoida inimese vaimu värske ning pidurdab vananemisega kaasnevate mäluhäirete saabumist. Helistagem ja küsigem kasvõi seda, kas sugulane, sõber või tuttav ikka märkas, et tema sünniaasta on tänavuse vähi sõeluuringu nimekirjas. Meid on niigi vähe, hoidkem üksteist.

● TEISED LEHED

Kas MAGA-projektist saab MEGA?

DELFI. Kerkib küsimus, millise suure panuse on Donald Trump maailmamõttele andnud ja kas üldse. Rohelise liikumise toetamise lõpetamine, riigiametite tema arvates mõttetutest ametnikest puhastamine, demokraatia toetamisele mõeldud välisabi likvideerimine jms on mõned märgatavad sammud. Välispoliitika juhtimine maksude jõulise tõstmise ja mõnikord ka langetamisega hea käitumise premeerimiseks on siiani küll üsna vähekasutatud meede. Aga igavikulist tähendust sellel pole, see on lihtsalt tehniline vahend sõnumi edastamiseks, kirjutab Raul Rebane ERRis.

Agas suur idee, millega jäädakse ajalukku? Tegelikult on see tal olemas. Viimaste aegade selgelt kõige mõjukamad sammud on tema aktsioon Venezuelas ja erakordselt jõuline käitumine Gröönimaa suunal. Nendega sai üle 80 aasta kestnud USA roll maailma rahuvalvajana läbi, sest nüüd valitseb teine põhimõte: kellel jõud, sellel õigus. Selle juurutamine eelmisel ja sel aastal lubab Trumpi küll suure muutjana näha.

Pall on praegu üllataval kombel Euroopa käes. Hoolimata sellest, et Vene propagandistid ja mõned Eesti poliitikud ütlevad, et Euroopa ei loe ja Euroopa käest ei küsita. Kui lähinädalatel julgeb Euroopa vastu seista, siis võib hoopiski juhtuda, et Trumpi projektist MAGA (*Make America Great Again*) saab hoopis MEGA ehk *Make Europe Great Again*. Euroopal on kõik võimalused: suur rahvaarv, rikas ajalooline kultuur, suur intellektuaalne potentsiaal ja haridus.

Kui nii juhtub, siis selgub, et Trumpist saab Euroopa jõu taastamise isa. Ta on suurendanud Euroopa sõjalist tugevust ja viib Euroopa välja letargilisest heaolu ja otsustamatuse unest. See oleks küll vägev teene ajaloole, sest see suurendaks Ukraina võimalusi ja koos sellega kasvaks ka Eesti julgeolek, kirjutab Rebane.

● LAUSELAEN

„Peamise liiklusohu tekitavad närvilised juhid, kes ei suuda rahulikult kolonnis sõita.”

Politsei- ja piirivalveameti liiklusjärelvalve juht **Taavi Kirss**.
Lääne Elu, 20. jaanuar

Maailma aitab seletada Schrödingeri kass

Pärast seda, kui Nobeli rahupreemia tänavune laureaat, Venezuela opositsiooniliider María Corina Machado oli andnud USA presidendile Donald Trumpile rahupreemia medali, toimus oodatult ühismeedias meemiplahvatus. Trump saamas risti Jeesuselt, võidukarikat Serena Williamsilt jms. Kuid ühismeedias leidis tõsisemaidki fakte.

Kontrollisin järele: 1943. aastal andis tõepoolest norra kirjanik Knut Hamsun oma Nobeli kirjanduspreemia natside propagandaministrile Joseph Goebbelsile. Vähemalt üks tõlgendus sellele aktile on, et sellega legitimeeris Hamsun Norra okupeerimise natside poolt.

Norra on taas tõusnud maailmapoliitika pealkirjadesse, kui Trump saatis Norra peaministrile Jonas Gahr Størele kirja. Kirjas väljendas ta nõrdimust selle üle, et Norra ei andnud talle Nobeli rahupreemiat, lisades, et seega ei pea ta enam mõtlema üksnes rahust, vaid liigub Gröönimaa ülevõtmisega edasi.

Paljud pidasid kirja naljaks, aga ei. Tegu on tekstiga, mille on kirjutanud Ameerika Ühendriikide president. Trump on viinud maailmapoliitika piirile, kus on väga raske vahet teha, mis on tegelikkus ja mis nali. Sest olgem ausad: kogu rahvusvahelise korra uppi löömise ja tõsiste arengute juures ei pääse me ikkagi mööda koomilisest mõõtmest. Tuleb taas meelde meem, kus Trumpi tervitavad Gröönimaal jääkarud jt.

See kõik on ühtaegu naljakas ja traagiline. Pilt on segane, mis muudab maailmapoliitika analüüsimise äärmiselt keeruliseks. Kunagi, kui 2022. aastal algas Ukraina täiemahuline sõda, kirjutas Briti ajaleht The Financial Times, et ükski rahvusvaheliste suhete teooria ei suuda seletada käimasolevat.

Tundub, et praegugi jääb ajaloo ja rahvusvaheliste suhete teooria tundmisest väheseks mõistmaks, mis mustrite järgi käitub Trump. Kuid abi võib tulla mõneti ootamatult... kvantfüüsikast. Üks kvantfüüsika teerajaja oli austria-iiri füüsik Erwin

ERKKI BAHOVSKI
kolumnist

Schrödinger (1887–1961), keda tuntakse ilmselt kõige paremini tema kassiteooria järgi. Schrödingeri kass võib olla korraga nii elus kui ka surnud ehk tegemist on subatomaarse sündmusega, mis võib juhtuda, aga võib ka mitte juhtuda.

Samamoodi näeme, et Venemaa võib olla Ühendriikidele korraga nii partner kui ka oht. Üks ettekääne, miks Trump soovib Gröönimaa üle võtta, on Venemaa oht. Venemaal on muidugi Arktikas oma plaanid, kuid vaevalt soovib Venemaa Gröönimaa vallutada. Aga Vene ohtu ei maksa mõistagi kunagi alahinnata.

Samal ajal kutsus Trump Vene režiimi juhi Vladimir Putini loodavasse Gaza rahunõukokku. Tõsi, Putin peaks maksma rahunõukokku kuulumise eest miljard USA dollarit. Miks ei võiks talle maksta miljardit, et ta Gröönimaa ei puutuks? Pealegi oleksid õnnetus eurooplased ilmselt valmis selle miljardi ise Putinile kokku panema, et Gröönimaa küsimus laualt maha saada.

Veelgi schrödingerlikum on Trumpi käitumine Ukraina suhtes. Kui Gröönimaa kohal lasub Moskva oht, siis ukrainlased oleksid justkui sõjas ja Venemaa kallaletungis ise süüdi. Vene ohtu ei ole, ei eksisteeri seda ka hiljutises USA riikliku julgeoleku strateegias. Fundamentaalne küsimus selle kõige juures on, mida peab Eesti tege-

ma. Eks siin pea appi tulema samuti Schrödingeri kass. Eesti peab samaaegselt vältima tülliminekut Trumpiga ja seisma koos Euroopaga Gröönimaa eest. Seni on see õnnestunud – Eesti pole sattunud ühessegi Trumpi musta nimekirja, kuid nagu Soome saatusest teame, võib see olukord üleöö muutuda.

Eks vaadatud Eestiski teatud kadedusega Soome presidend Alexander Stubbi peale, kel õnnestus seitse tundi mängida eksklusiivselt golfi Trumpiga ja müüa talle maha Soome jäämurdjate tellimise idee. Tundus, et Stubb on Valges Majas omanimene. Selle tõdemuse juures ei unustanud mõned Eesti kriitikud näppu viibutamast vabariigi presidend Alar Karise suunas, küsides, mida on meie president Trumpi suunal teinud.

Nüüd aga on Soome sattunud samuti nende riikide sekka, keda Trump ähvardab kümneprotsendilise tollimaksuga Gröönimaa toetamise eest. Säh sulle seitset tundi golfi. Ei, ma ei ole kahjuröömus; saan aru, et Stubb tegi kõik endast oleneva, et Soomet ja Euroopat aidata. Kuid Trump jääb Trumpiks.

Kui Valgele Majale õnnestubki maha müüa sõnum – selles olen ikkagi skeptiline –, et Euroopa sõdurite saatmine Gröönimaale aitabki suurendada saare julgeolekut, nagu soovib ka Trump, oleks Eestigi kohalt pinged maas. Kuid vaevalt et see nii läheb. Trump on öelnud telefonikõnes NATO peasekretärile Mark Ruttele, et Gröönimaa suhtes pole tagasiteed. Eesti diplomaatial seisavad ees pingelised ajad.

● Trump on viinud maailmapoliitika piirile, kus on väga raske vahet teha, mis on tegelikkus ja mis nali.

● TÄNAVAKÜSITLUS

Kas pelgate mobiilseid kiiruskaameraid ja kas olete kunagi saanud kiiruse ületamise eest trahvi?

Küsitles **MALLE-LIISA RAIGLA**
Pildistas **JUHAN HEPNER**

SULEV

Miks peaks pelgama? Las nad olla, kui nad on. Trahv oli ammu. Ületamine oli mingi seitse kilomeetrit tunnis.

MARGE

Ei pelga. Trahvi ei ole kunagi saanud.

VIKTOR

Ma ei ületa kiirust ega pelga neid. Kunagi olen trahvi saanud. Paar aastat tagasi vist või rohkem. Kiiruseületus oli viis kilomeetrit tunnis.

RAIVO

Ei pelga absoluutselt, sest ma ei ületa kiirust. Ma sõidan normi piires. Ei ole trahvi saanud. Ma ei viitsi nendega maid jagada.

SIRLE

Ei pelga. Miks peaks? Kiiruse ületamise eest sain trahvi kunagi vene ajal, kolm rubla ja augu talongi. Ma arvan, et panin linnaliikluses vist 70 kilomeetriga tunnis ehk siis 20 kilomeetrit tunnis kiiruse ületamist. See oli üks ja ainus kord. Rohkem pole juhtunud.

PIRET

Ei. Ma sõidan kogu aeg normaalselt. Ei ole kunagi trahvi saanud. Autojuhistaaži on 20 aastat ikka.

HELDUR

Ma ei pelga neid. Sõidan mõistlikult. Olen sellises eas ja olnud autojuht 50 aastat. Mind need ei häiri. Ei mäleta, et oleksin trahvi saanud. Võibolla vene ajal sain. Siis olin noorem ja uljam, praegu on sarved maha joostud.

MOONIKA

Ei pelga. See hoiab inimesed äkki kontrolli all? Ise olen kiiruse ületamise eest ühe korra trahvi saanud ammu. Läksin lapsele kaarti ostma ja unustasin, et on kiiruskaamera ja korra ületasin, aga üldiselt olen väga korralik liikleja.

Küsitlusele vastanud läänlased tajuvad naabritest teravamalt turismiga kaasnevat survet loodusele.

KAIRE REILJAN

● TURISMIUURING

Läänlased näevad turismist kasu, kuid pelgavad prügistamist

Läänemaa inimeste hinnangul toovad turistid piirkonnale kasu, kuid muret teevad nendega kaasnevad prügistamine, ummikud ja ülerahvastatus.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Lääne-, Rapla- ja Harjumaa turismipiirkond (DMO) viis mullu juunist septembrini läbi küsitluse, millega uuriti kohalike elanike rahuolu turismiga. Ankeedile vastanud 554 inimesest oli 128 Läänemaal.

Uuringust kokkuvõtteid teinud Margit Kärp Tartu ülikooli Pärnu kolledžist tõstis esile, et kõige aktiivsemad vastajad olid Rapla valla ja Haapsalu linna elanikud. „Kas sealsed elanikud olid altimad oma mõtteid jagama või tehti seal rohkem kampaaniat,” ei osanud Kärp põhjust välja tuua. Küsitlusele oodati vastama nii neid, kes on mingil moel turismis tegevad – kas töötavad valdkonnas või saavad sealtkaudu lisatulu – kui ka tavalisi elanikke. Vastanutest enamik ehk 74 protsenti olidki need, kes pole turismisektoriga seotud.

Läänlased, ka need, kes turismist tulu ei saa, töid välja turismi positiivse mõju. „Hea näitaja on, et ka turismist kasu mittesaajad tajuvad, et piirkonnale tõuseb tulu,” ütles Kärp. Samas tajutakse tema sõnul, et turismi tõttu on elu piirkonnas kallim – kinnisvara ja kaupade-teenuste hinnad on kõrgemad.

„Mõnevõrra üllatav on Läänemaa elanike üheaegselt väga positiivne ja samas kriitiline hoiak turismi suhtes,” ütles Harju-, Rapla- ja Läänemaa DMO juht Karmen Paju.

See, et läänlased hindasid ühelt poolt teiste piirkondadega võrreldes kõrgemalt turismi mõju piirkonnale, kuid samas tajusid teistest enam keskkonnariske, eelkõige prügistamist ning võimalikku survet loodusele ja veevare, viitab Paju sõnul pigem suurele keskkonnateadlikkusele kui turismi vastu olemisele.

Koormus loodusele

Kui üldiselt olid küsitlusele vastajad seda meelt, et inimesed järgivad looduses liikumise ja prügi käitlemise reegleid, tajuti Läänemaal naabritest teravamalt, et turismi hooajal jäätmete hulk suureneb. „Üllatavalt vähesed vastajad nõustusid sellega, et looduses liikumine on külastajatele korraldatud,” ütles Kärp. See tähendab, et inimeste arvates on vähevõitu suunaviitu, samuti prügikaste ja märgistatud loodusradu. „Õeldi, et avalikke tualette on vähe, eriti kui on tippaeg või -sündmus,” lisas Kärp.

Just haapsallased töid välja, et turism avaldab loodusele päris suurt survet, eriti seal, kus

on tihedam asustus ja rohkem turiste. Paju sõnul oleks lahendus külastajate suunamine vähem koormatud piirkondadesse ja selged soovitusel, kus, millal ja kuidas liigelda.

Läänemaal on riigimetsa majandamise keskus (RMK) rajanud mitu puhkekohta, millest populaarsemad asuvad Nõva kandis. Läänemaa Eestis piirkonna külastusala juhi Marju Pajumetsa sõnul jälgib RMK neis paikades ka ise pidevalt külastuskoormust ja püüab selle mõju loodusele vähendada. „Just seepärast said ehitatud Perakülas üle luidete laudteed,” tõi Pajumets näiteks.

Külastajate hajutamiseks on Pajumetsa sõnul samuti välja ehitatud väiksemaid puhkekohti, kuhu külastajaid püütakse suunata. „Nõval on meil väljas kaardid, kus on märgitud lähedal olevad puhkekohad – mõte ongi, et kui üks paik on rahvast täis, soovime külastada mõnda teist,” rääkis ta.

Kuigi RMK Nõva piirkonnas külastuskohtadele liigset survet ei täheldatud, mõõnis Pajumets, et populaarsete kohtade rahvarohkus võib elanikke häirida.

Kasvatav huvi kultuuripärandi vastu

Küsitlusele vastajad leidsid, et turism aitab hoida ja väärtustada

da kohalikku kultuuripärandit ning toetab muuseumide säilimist ja arendamist. Väga suur hulk vastajatest oli nõus väitega, et turism suurendab ka kohalike noorte huvi kultuuripärandi vastu.

Paju sõnul on Läänemaa tugevus selge identiteet, kvaliteetsed ja tuntud sündmused, sinne loodus ja kultuur, mida kohalikudki hindavad.

Probleemidest töid läänlased välja turismi hooajalisuse ja selle, et teenused on koondunud Haapsallu. „Tajuti liikluskorrumust tihedamalt asustatud piirkondades ning ülerahvastatust sündmustega seoses ja atraktiivsemate külastuskohtade juures. Suurem oli see protsent nende seas, kes turismist majanduslikku kasu ei saa,” ütles Kärp.

Paju ütles, et Läänemaa ei vaja massturismi kasvu, vaid hästi juhitut ja kohalikke väärtusi toetavat turismi.

Rohkem kaasamist

Kärbi sõnul suhtus enamik vastajaid külastajaisse positiivselt ja oli valmis neile soovutama oma kodukandi külastamist. „See näitab uhkust oma kodukoha üle,” ütles ta.

Naabritega võrreldes oli turismi arendamist toetavate läänlas-

te hulk suurim – 88 protsenti. Samas tunnetas kolmandik vastanutest, et nende arvamusega turismi arendamisel ei arvestata.

„On tähelepanuväärne, et kuigi Läänemaal on turismipiirkonna tuntus kõrge, on elanike isikliku kaasatuse tunnetus turismi arendamises siiski tagasihoidlik,” ütles Läänemaa turismijuht Ivi-ka Uusmaa.

Uuringu tulemusi tutvustanud Kärbi sõnul leidsid vastajad, et just kogukonnad võiksid turismi arendamises rohkem kaasa rääkida.

„Kogukondade kaasamist saab suurendada lihtsate ja selgete kanalitega nagu avalikud arutelud, töötod jms,” ütles Kärp. Ta lisas, et vastajate hinnangul sõltub turismiarendus pigem ettevõtjate initsiatiivist ja siin oodatakse rohkem kohaliku omavalitsuse tuge.

Paju pidas tähtsaks selget tagasisidet. „Elanikele tuleb näidata, kuidas nende arvamust on arvesse võetud,” ütles ta. „Lisaks eeldab kaasamine selget vastutust ja koordineerimist, et oleks arusaadav, kelle poole ettepanekute või muredega pöörduda,” ütles Uusmaa ja lisas, et suureneb usaldus turismijuhtimise vastu ja tugevneb kogukonna roll sihtkohta arendamisel.

● LÜHIDALT

Inspeksioon kontrollib 22 ettevõtet

Tänavu on tööinspeksioonil plaanis kontrollida Läänemaal 22 ettevõtet. Üle Eesti kontrollitakse 1700 ettevõtet.

Ettevõtete valimis arvestati inspeksiooni teatel tegevusvaldkonna riski, aga ka varem saadud vihjeid, registreeritud tööõnnetusi ja läbi viidud menetlusi. Üldjuhul kontrollitakse ettevõtteid, kus on üle viie töötaja.

Kõige rohkem on tänavu kontrollitavaid ettevõtteid Harjumaal – 715, Läänemaa vähem kontrollitakse ettevõtteid vaid Hiiumaal – 10.

Inspeksioon avaldab kontrollitavate ettevõtete valimi kolmandat aastat. Selle eesmärk on suunata tööandjad läbi mõtlema töökeskkonna küsimusi ja ennetama õnnetusi.

Kontrollid võivad toimuda eelneva teavitusega. Kontrollitakse tööohutust, töötervishoidu ja töösuhteid. Lisaks avaldatud valimile võib tööinspeksioon kontrollida teisi ettevõtteid. **Malle-Liisa Raigla**

PRIA maksis läänlastele 13,8 miljonit

Mullu maksis põllumajanduse registrite ja informatsiooni amet (PRIA) Läänemaal kokku 13 791 899 eurot toetust. Toetust sai ühtekokku 756 taotlejat.

Üle Eesti maksis PRIA ligi 19 000 kliendile rekordilise 396,3 miljonit eurot toetust, teatas amet. Aastate 2023–2027 perioodi Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) strateegiakava toetusi maksis amet lõppenud aastal üle 268 miljoni euro eest.

Mullu lõppes 2014–2020 programmiperioodi Eesti maaelu arengukava (MAK) toetuste väljamaksmine ning neid maksti välja ligi 93 miljonit euro eest. **Lääne Elu**

HNRK juht vahetab ametit

Haapsalu neuroloogilise rehabilitatsioonikeskuse (HNRK) juhatuse esimees Kadri Englas lõpetab töö juhatuse liikmena ja liigub edasi tervisekassasse, teatas HNRK oma kodulehel.

Kadri Englas on olnud HNRKs 2008. aasta septembrist saadik, sellest viimased pea seitse aastat haiglajuht. Englase viimane tööpäev HNRKs on 20. veebruaril. Konkursi uue juhatuse liikme leidmiseks kuulutatakse välja lähiajal. Juhatuse liikme valib keskuse nõukogu ning uue kolleegi liitumiseni täidab kõiki juhatuse rolli senine juhatuse liige Mari-Liis Ööpik-Loks. **Lääne Elu**

Jää häirib Hiiumaa laevaliiklust

Parvlaevafirma TS Laevad teatas oma ühismeedialehel teisipäeval, et Rohuküla-Heltermaa liinil võib ülesõidu aeg olla kuni kümme minutit pikem. Selle põhjus on keerulised jääolud.

Eelmisel nädalal häiris jää laevaliiklust Kuivastu-Virtsu liinil. TS Laevade teatel ei mõjuta jää praegu Kuivastu-Virtsu liini väljumisi. **Lääne Elu**

Läänlased käisid Soome turismimesil

Visit Haapsalu ja Fra Mare Thallaso Spa osalesid eelmise nädala lõpus Põhjamaade suurimal turismimesil Helsingis. Nelja päeva jooksul tutvustati Soome publikule Haapsalu ja Läänemaa rahu-likku elurütmi, looduslähedasi elamu- ning aastaringseid puhkusevõimalusi.

Messikülastajate huvi oli suur – Läänemaa tõmbas tähelepanu oma romantilise kuurordimeeleolu, mereäärse asukoha, kultuuri- ja looduspuhkuse võimalustega ning kvaliteetsete spaadega. **Riina Simmer**

Naine jäi kaheks päevaks kättpidi tuhalõõri kinni

Esmaspäeva hommikul kell 9.23 kutsuti päästjad Linna- mäele, kus inimene oli üle kahe päeva olnud kättpidi kinni korstnalõõris.

Vanem naine hakkas puhastama korstnalõõri ja jäi kättpidi kinni kinni olnud reede õhtust. Naise avastasid tuttavad, kes teavitasid hädasolijast päästjaid.

Haapsalu päästekomando meeskonnavanema Janno Osa sõnul püüdis naine ilmselt tuhaluugi

kaudu hakata korstnast tahma eemaldama.

Päästjatel ei õnnestunud kannatanu õlani lõõris sees olevat kätt niisama välja tõmmata, mistõttu hakati lammutama korstnalga, et kätte vabastamiseks rohkem ruumi tekitada.

Osa sõnul kulus käe kättesaamiseks pool tundi. „Ega see lammutustöö muidu väga kaua aega võta, aga praegusel juhul pidi iga löögi puhul arvestama, et sellega inimesele vigi ei teeks,” kirjeldas ta.

Käsi õnnestus lõõrist välja saada ja kiirabi viis patsiendi haiglasse.

Haapsalu päästekomando pealiku Andres Kaljura sõnul tuleb üsna sageli aidata hätta sattunud üksikuid inimesi. „Eelmisel nädal oli sarnane lugu, kus vanem mees leiti katlaruumist,” ütles komandopealik.

Osa sõnul on üsna sagedased kutsed, kus päästjad käivad kiirabi palvel uksti või aknaid avamas, et hädasolija juurde pääseda. „Siis leiame toast inimese, kes on kuk-

kunud või kel on mõni tervisemu-

re,” rääkis ta. Osa lisas, et tavaliselt tuleb päästjatele kutse selle peale, et naabrid või sugulased pole inimest telefonitsi kätte saanud.

„Vanemad inimesed ei usalda oma korteri võtit ka naabri kätte anda, et vajadusel saaks korterisse normaalselt sisse,” ütles Osa. Tema sõnul suudavad päästjad võimalikult väheste kahjudega korterisse sisse minna. „Plastaknad suudame avada nii et, suuremat kahju ei sünni. Aga kui üks

on lukus, siis saab lukk või mida-

gi muud kannatada.”

Kaljura pani aga inimestele südamele, et nad oma üksik elavate sugulastega sagedamini suhtleks. „Tere ja head õhtut võiks oma üksik elavale lähedastele päeva jooksul öelda. Ja kui ta ei vasta, siis uurida, mis juhtunud on,” ütles komandopealik.

Kaljura lisas, et kahtluse korral ei tohi karta abi kutsuda: „Parem on kontrollida kui hiljem kahetseda.” **KAIRE REILJAN**

● KAS TEIE OLETE KUTSUTUD?

Sõeluuring aitab vähki ennetada või varakult avastada

Sel aastal on Eestis sõeluuringule kutsutud üle 225 000 inimese. Igal aastal aitavad sõeluuringud enam kui tuhandel inimesel avastada vähieelsed muutused, mille õigeaegne ravi aitab haiguse tekke ära hoida.

Vähi sõeluuringutel osalemine aitab ennetada vähi teket või avastada see varajases staadiumis, mil ravi on lihtsam ja paranemise võimalus palju suurem. Enamikul inimestel ei ole sõeluuringule minnes mingeid kaebusi ega sümptomeid.

Emakakaelavähi ja soolevähi sõeluuringu eesmärk on teha kindlaks vähieelsed muutused, mille varajane avastamine ja ravi aitavad ära hoida vähi teket. Rinnavähi sõeluuringu eesmärk on diagnoosida juba tekkinud pahaloomuline kasvaja võimalikult varases staadiumis, et saavutada raviga paremad tulemused.

Varakult avastatud vähk tähendab sageli lühemat ja leebemat ravi ning paremat elukvaliteeti. Just seetõttu on sõeluuringutel osalemine tähtis ka siis, kui inimene tunneb ennast täiesti tervena.

Emakakaelavähk

Emakakaelavähi peamine tekitaja on inimese papilloomiviirus (HPV – *human papillomavirus*), mis levib naha ja limaskestade kokkupuutel, sealhulgas sugulisel teel. Nakkusallikas on papilloomiviirusega nakatunud teine inimene. Papilloomiviirusega nakatudes võivad rakkudes tekkida muutused, millest võivad edasi areneda vähieelsed seisundid ja emakakaelavähk.

Rakumuutused tekivad pikema aja jooksul. Protsess on tavaliselt pikk ja võib kesta isegi 10–25 aastat. Sõeluuringus osalemine aitab võimalikud rakumuutused ja vähieelsed seisundid avastada õigel ajal, mil need võivad olla ravitavad nii, et vähki ei tekigi.

Emakakaelavähki haigestumisel ei ole seost pärilikkusega, haigestuda võivad kõik naised igas vanuses. Eestis on nii

Rinnavähi sõeluuring

Broneerige aeg terviseportaal.ee-s või helistage endale sobivasse ter- vishoiuasutusse ning teatage, et soovite registreeruda sõeluuringule.

Broneerige aeg mammograafiabussi:

Haapsalu Rannarootsi keskuse parkla
(Haapsalu linn, Uuemõisa, Rannarootsi tee 1)

● 11.–29. mai
● telefon 627 4470

Lihula kultuurikeskuse parkla

(Lääneranna vald, Lihula linn, Tallinna mnt 1a)

● 1.–2. juuni
● telefon 600 3155

Emakakaelavähi sõeluuring

Broneerige aeg terviseportaal.ee-s või helistage endale sobivasse ter- vishoiuasutusse ning teatage, et soovite registreeruda sõeluuringule.

Esmastesti ehk HPV kodutestikomplekti saab tellida aadressilt hpv.kliinikum.ee.

Esmastesti ehk HPV kodutesti saab järgmistest apteekidest:

- Haapsalu Posti apteek (Posti 26)
- Haapsalu Posti apteek (Rannarootsi keskus)
- Haapsalu Kesklinna apteek (Haapsalu kaubamaja)
- Haapsalu Kesklinna apteek (Uuemõisa Coop)
- Haapsalu Südameapteek (Haapsalu Rimi)
- Kullamaa apteek
- Koonga apteek (Lääneranna, Koonga küla, Valla 2)
- Lihula Uuesilla apteek (Lihula, Tallinna mnt 17)
- Lihula Südameapteek (Lihula, Tallinna mnt 65)

Soolevähi sõeluuring

Uuringul osalemiseks tuleb võtta ühendust oma perearstikeskusega ja registreerida end pereõe vastuvõtule.

emakakaelavähi esinemissagedus kui ka suremus üks suuremaid Euroopas.

Emakakaelavähi sõeluuringul otsitakse vähieelseid seisundeid, mistõttu on sõeluuringu abil võimalik haigust ennetada. Eestis on emakakaelavähi sõeluuringud sihttrühma kuuluvatele naistele, sealhulgas ka ravikindlustamata naistele tasuta.

Sõeluuringul on tähtis osaleda ka kaebuste või sümptomitega. Varakult avastatud haigusest on võimalik täielikult paraneda.

Emakakaelavähi sõeluuringule kutsutakse 30–65aastasi naisi sünniaastaga 1961, 1966, 1971, 1976, 1981, 1986, 1991 ja 1996. Kokku saab kutse 72 936 naist.

Rinnavähk

Rinnavähk on naistel kõige sagedasem vähivorm nii Eestis kui ka kogu maailmas. Igal aastal diagnoositakse Eestis umbes 800 esmast rinnavähi juhtumit ning see arv on kasvamas.

Rinnavähi riski suurendavad tegurid on: geneetiline eelsoo-

dumus, ülekaal, alkoholi tarbimine, vähene füüsiline aktiivsus, väiksem sünnituste arv, kõrgem vanus esimese lapse sünnitamisel, lühike rinnaga toitmise periood, hormonaalsete rasestumisvastaste vahendite ja hormoonasendusravi kasutamine.

Sõeluuring aitab haigust varakult tuvastada ja suurendab tervenemise võimalust. Eestis on rinnavähi sõeluuringud sihttrühma kuuluvatele naistele tasuta ja neid viiakse läbi tervishoiuasutustes üle riigi.

Tervise arengu instituudi vähi sõeluuringute register saadab sihttrühma naistele nimelise kutse. Kuid kutset ei ole vaja jääda ootama: kui inimene kuulub sel aastal sihttrühma, võib ta pöörduda otse raviasutusse.

Sõeluuringule on oodatud naised, kelle sünniaasta kuulub sõeluuringu sihttrühma ja kelle elukohaks on sõeluuringu kutse-saatekirja loomise ajal märgitud Eesti riik.

Kutse saadetakse elektrooniliselt, kasutades selleks eesti.ee teavitusteenust. E-kutse saavad sihttrühma kuuluvad inimesed, kelle eesti.ee e-post on suunatud isiklikule meiliaadressile või märgitud rahvastikuregistrisse. Eesti.ee teavitusteenus saadab sõeluuringu meeldetuletusi sõnumiga neile, kes veel pole osalenud.

Kui vähi sõeluuringute registris infot e-posti edasisuunamise kohta ei ole, saadetakse paber-kutse rahvastikuregistris märgitud aadressile. Kui registri andmed ei ole täpsed, ei pruugi kutse saajani jõuda.

Rinnavähi sõeluuringule kutsutakse 50–74aastasi naisi sünni-

aastaga 1952, 1954, 1956, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968, 1970, 1972, 1974 ja 1976. Kokku saab kutse 113 665 naist.

Soolevähk

Soolevähk on limaskestast kasvaja, mis alguse saanud pahaloomulise kasvaja. Enamik soolevähikest tekib astmelise vähitekkeprotsessi tulemusena algselt healoomulistest kasvajatest moodustistest ehk polüüpidest. Kõik polüübid ei arene soolevähiks. Võimalik on ka polüüptide taandareng, kuid umbes iga 20. polüüp areneb edasi ja temast võib tekkida vähk.

● Igal aastal diagnoositakse Eestis umbes 800 esmast rinnavähi juhtumit ning see arv on kasvamas.

Soolevähi tekkeks on vaja mitme vähki põhjustava teguri enmast aastatepikkust koostoimet. Haigestumise risk suureneb märkimisväärselt 50. eluaastast. Soolevähk ohustab võrdselt nii mehi kui ka naisi.

Sõeluuring aitab haigust varakult tuvastada ja suurendab tervenemise võimalust. Lisaks otsitakse soolevähi sõeluuringul vähieelseid seisundeid, mistõttu on sõeluuringu abil võimalik haigust ennetada.

Eestis kutsutakse soolevähi sõeluuringule 56–68aastasi mehi ja naisi iga kahe aasta tagant. Sõeluuringud on sihttrühma kuuluvatele naistele ja meestele, sealhulgas ravikindlustamata inimestele tasuta ning lihtsasti kättesaadavad perearstikeskustes üle Eesti.

Sõeluuringul on tähtis osaleda ka kaebuste või sümptomite-

ta, sest varases staadiumis vähk endast märku ei anna. Varakult avastatud haigusest on võimalik täielikult paraneda.

Vähi sõeluuringute register saadab sihttrühma meestele ja naistele nimelise kutse. Uuringule on oodatud mehed ja naised, kelle sünniaasta kuulub sõeluuringu sihttrühma ja kelle elukohaks on kutse-saatekirja loomise ajal märgitud Eesti riik.

Sõeluuringute kutsed saadetakse elektrooniliselt, kasutades selleks eesti.ee teavitusteenust. E-kutse saavad sõeluuringu sihttrühma kuuluvad inimesed, kelle eesti.ee e-post on suunatud isiklikule meiliaadressile või märgitud rahvastikuregistrisse.

Sõeluuringus saavad osaleda vaid sihttrühma kuuluvad inimesed. Kui sihttrühma mittekuuluv inimene tunneb vajadust end kontrollida, tuleb tal ühendust võtta perearstiga, kes saab hinnata, kas on põhjendatud peitveretestit tegemine.

Soolevähi sõeluuringule kutsutakse 56–68aastasi mehi ja naisi sünniaastaga 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968 ja 1970. Kokku saab kutse 115 225 meest ja naist.

TERVISEKASSA
TERVISE ARENGU INSTITUUT

2026. aastal sõeluuringutele kutsutud

Kõigile kutsututele on saatekirja saadetud terviseportaalile ja selle alusel saab ennast sõeluuringutele registreerida.

Sõeluuringul osalemine on kutsututele tasuta isegi siis, kui ravikindlustust ei ole.

Eraldi arsti saatekirja ei ole vaja.

Rinnavähi sõeluuring

● 50–74 a naised sünniaastaga 1952, 1954, 1956, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968, 1970, 1972, 1974 ja 1976.

Emakakaelavähi sõeluuring

● 30–65 a naised sünniaastaga 1961, 1966, 1971, 1976, 1981, 1986, 1991 ja 1996.

Soolevähi sõeluuring

● 56–68 a mehed ja naised sünniaastaga 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968 ja 1970.

Justin Davis on šoti päeval kaasa löönud traditsioonilises rõivastuses ja kandnud alati vööli ka mõõka.

MALLE-LIISA RAIGLA

TALVINE TRADITSIOON

Šoti päev toob taas Haapsallu jääkeegli ja peo

Haapsalu südatalve klassikaliseks osaks saanud šoti päeval peetakse laupäeval Väikesel viigil jääkeeglivõistlust ning õhtul on Kaluri klubihoones Šotimaa rahvuspoeedi Robert Burnsi auks pidulik õhtusöök.

JUHAN HEPNER
juhan@le.ee

Kolmapäevase seisuga paistis, et laupäeva keskpäevaks Väikesel viigile plaanitud jääkeeglivõistlus toimub. Jääkeegli rajameister Peep Aedviir ütles, et võistluskoht on tänavu viigi ääres asuva valgustatud luigekuju lähedal.

„Möötsin võistluskohas jää paksuseks 21 cm. Plats on lumest puhtaks lükatud ja on hea,” ütles Aedviir. Kohati konarlikku jääpinda püütakse lisaks veelgi siluda. Aedviiru sõnul on viigile lükatud uisuraja seisukord samuti enam-vähem hea, aga ümbritseval lumega kaetud alal on kohati vesi peal.

„Võistluse saame viigi servas luige kuju juures peetud, aga sellest alast kaugemale jalutades astusin kohati vette. Jää on all paks, aga vesi on peal,” kirjeldas Aedviir nädala keskel valitsenud jääolusid.

Samas hoiatas ta, et Hestia juurdehüte lähistel ja kohtumaja pool võib olla jää kohati viigil õhuke ning ta keelitas seal mitte jääl jalutama.

„Saame tuua võistluse viigile tagasi, eelmisel aastal oli see ju siseruumis,” märkis Aedviir. Mulgu tuli jääkeeglivõistlus pidada kultuurikeskuse fuajees.

Arvukalt võistkondi

Väikesel viigil peetavale mõõduvõistlusele oli Haapsalu kultuurikeskuse teatel kolmapäevase seisuga registreerunud 15 võistkonda. Keskuse direktor Triin Jugapuu ütles, et talle teadaoleva info kohaselt peaks kavas olema samuti Haapsalu linna ja Ühendkuningriigi suursaatkonna mõõduvõistlus jääkeeglis.

Rajameister Peep Aedviir on möödunud aasta lõpust ametis Haapsalu aselinnapeana, kuid teeb võistluspäeva oma vabast ajast valmis ka tänavu. „See on nii armas asi. Arvasin, et Peep on raudselt väga hõivatud ja mõtle sin, et lihtsalt küsin tema käest, kuidas asi käib, kui tal aega ei ole, aga ta oli nõus ise seda teema. Müts maha täiesti selle raja eest,” rääkis Jugapuu.

Jugapuu sõnul teeb kultuurikeskuse koostööd Wiigi kohvikuga, et kohale tulnud inimesed saaksid võimaluse osta sooja kohvi, teed

ja pirukaid. „Tuleb ka muusika, aga mitte elav muusika. Marko Matvei on päevajuht,” sõnas ta.

Pidu klubihoones

Laupäeva õhtul kell 19 algab Kaluri klubihoones Šotimaa rahvuspoeedi Robert Burnsi auks pidulik õhtusöök. Peol tervitab saabujaid aastate jooksul Haapsalu šoti päeva lahutamatuks osaks saanud torupillimängija Philip Barlow. Kavas on traditsiooniline šoti rahvustoidu haggis'e-tseremoonia, Justin Davis tutvustab ajaloolist relvastust, mängib šoti muusikat esitav bänd Rerr Terr ja degusteerida saab šoti viskit.

Kaluri klubihoone juhi Villu Hanseni sõnul on tegemist ehtsa haggis'ega, mis on pärit Tallinnast Šoti pubist. „Šotimaa koka tehtud. Mingit vuhvli ei ole,” toonitas ta.

Pärast haggis'e-tseremooniat pakutakse šotipäraste toitodega bufeelauda „Näiteks kaalikad, seapõsk tumeda õllega ja muu. Seejärel läheb tantsuks. Šoti ansambel lööb oma lood lahti ja pidu on äge nagu alati,” rääkis ta.

Kolmapäevase seisuga oli peole veel pileteid saada. „Üsna lõpu

korral on. Viimased on veel saada,” ütles Hansen Lääne Elule.

Kohapeal on tema sõnul ümmargused laud, mille äärde saab istekoha oma soovi järgi valida. „Igaüks leiab ise seltskonna, mis meeldib,” rääkis ta. Eraldi laud on peol osalevatele viskiklubidele.

„Tants ja trall käis mineval aastal kella üheni öösel. Hoog oli kõigil sees: pillimeestel ja tantsijatel ka,” meenutas Hansen. Ta ütles, et laupäeval peol on kohal šoti rahvatantsurühm. „Nad on kokku harjutanud ja pole algajad. Eks teised saavad sinna vahele pügeda ning saavad samuti sammutud selgeks.”

Hanseni sõnul meeldib tal see, kuidas šotlastel on kombeks peo lõpus tänada nii teenindajaid, kokka kui ka kõiki teisi korraldusmeeskonna liikmeid. „Tänatakse inimesi, kes on panustanud, et oli võimalus niimoodi pidutseda. Eestis sellist asja pole: visatakse rätik nurga ja minnakse minema. Märgata kõiki niimoodi on äge,” kirjeldas ta. „Arvan, et saame ehk sellest tänamisest nüüd osa, aga see on ka poolenisti spontaanne asi.”

MAFFi filmide põhjal loodi õppematerjalid

Matsalu loodusfilmide festival (MAFF) ja Tallinna ülikool tegid ühise katseprojekti, mille käigus prooviti, kuidas kasutada MAFFi linastunud loodusfilme koolis õppematerjalina.

MAFFi peakorraldaja ja Tallinna ülikooli üliõpilane Maris Altmann ütles Lääne Elule, et koos sama ülikooli külalisteaduri Silvia Lotmani ja professori Ulrike Plathiga sündis mõte, et oleks tore uurida MAFFi ajalugu. „Sinna projekti ei tulnud meile aga ühtegi ajalootudengit, tulid hoopis bioloogid ja inimesed, kes esindavad mingil moel loodust. Seetõttu tundus [mõistlik] valida hoopis selline suund,” rääkis ta.

Projektiks valiti välja kaks loodusfilmi: Hannes Rohtma „Kust konnad tulevad” ja Asgeir Helgestadi „Looduse kutse”, mille põhjal koostati koolidele mõeldud tunnikavad. „Kuna need filmid olid tudengitele kättesaadavad ehk ERRI vahendusel järelvaadatavad,” selgitas Altmann.

„Üks tunnikava oli mõeldud LÖK-õppesse ehk siis lihtsustatud õppekavale. Kõigepealt vaadatakse filmi ning seejärel on tundides harjutused ja ülesan-

ded. Ka näiteks juhul, kui õpetajal on mõni väga konkreetne soov, näiteks konna elutsükli selgitamine, saab ta filmi ja materjale oma tunnis kasutada,” lausub Altmann.

„Kust konnad tulevad” õppematerjal on põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava II ja III kooliastmele, kuid sobib kasutamiseks samuti lasteaias vanemas astmes ja algklassides lisamaterjalina. „Looduse kutse” tunnikava on suunatud gümnaasiumiastme õpilastele.

„Esimene proov on tehtud: tudengid katsetasid seda koolis ja see toimus hästi,” rääkis Altmann. Tema sõnul on lootus haridusprogrammi tulevikus laiendada, aga plaaniga jätkamine eeldab ilmselt raha taotlemist või mõne toetaja leidmist.

Haridusprogrammi materjalid võiks Altmanni hinnangul tulevikus minna MAFFi kodulehele üheks valdkondlikuks alaleheks. „Mida õpetajad saaksid kogu aeg kasutada, ilma et me peaksime seda neile kuidagi eraldi vahendama. Vahendusplatvorm võiks olla meie MAFFi koduleht,” lausub ta.

JUHAN HEPNER

Saja parima lasteraamatu seas on ka läänlaste omi

Eesti lastekirjanduse keskus kutsub noori lugejaid osalema Nukitsa konkursil ja andma hääle lemmikule Eesti lasteraamatule.

Konkursi tarvis on lastekirjanduse keskus valinud 2024. ja 2025. aastal ilmunud lasteraamatute seast sada teost, millele saavad noored kirjandussõbrad oma hääle anda.

Saja hääletusele pandud raamatu seas on mitu Läänemaal elavalt või siinse kandiga seotud autorilt. Nii on nimekirja jõudnud Kaie Ilvese „Amanda hirm” Takinada illustratsioonidega, Tiit Randmann-Mihkla kirjutatud ja Made Balbati illustreeritud „Vana maja saladused” ning Monika Undo ja Elina Silde koostöös valminud „Reiarohu helide maailm”.

Veel on saja raamatu sekka jõudnud Eia Uusi ja Merle Lahe „Anna kadunud hõbekala” ning

Aidi Valliku „Pintsik ja Tutsik. 3. raamat”, mille on illustreerinud Ott Vallik. Piret Jaaksilt on nimekirjas kaks raamatut: Marju Tammiku illustreeritud „Suur saladus” ja Lumimari illustreeritud „Öölaps”.

5–13aastased lugejad saavad lemmikteose poolt hääletada 20. aprillini nii raamatukogudes üle Eesti kui ka lastekirjanduse keskuse veebilehel. Parim Eesti lasteraamat kuulutatakse välja 23. mail toimuval auhinnapeol. Enim hääli saanud lasteraamatut kirjanik ja illustraator saavad auhinnaks Nukitsa pronkskuju ja rahalise preemia.

Iga kahe aasta järel toimuv Nukitsa konkurss sai alguse 1992. aastal. Konkursi eesmärk on väärtustada lasteraamatuid, populariseerida lugemist ning tunnustada meie lasteraamatute autoreid ja kirjastajaid.

KAIRE REILJAN

JÄRJEJUTT

Nõia tütar

JUHAN LIIV

„Kõva maa kui raud. Ah, tahtsin küsida, kas te linaseemnele ju li-sandust olete saanud?”

„Tead ju ometi, et Kirsi pere-meess lubas anda.”

Vaat, sinna just ema juttu tah-tis viia.

„Ehk jääb külv kauaks. Mõ-ned juba lõpetavad täna linate-gemist.”

„Eks ma homme õhtu ütle, et sulasega seemned ära saadavad.”

„Kas sina ka siis homme nen-de tantsule lähed?”

„Mõtlen minna.”

„Või mis siis. Eks Kirsi Viiu ole tubli kena tüdruk.”

„Ah!”

Selle „ah”-iga lõppes jutt ema ja poja vahel. Ema ei teadnud enam kustki otsast peale hakata.

Ära minnes oli ta meel nuk-ram kui tulles.

Mihkel lõpetas tee ääres kün-ni nurka. Ta tahtis hobust prae-gu lahti teha, kui üleiaia Andres linna poolt mööda sõitis.

„Tere, jõudu!”

„Tarvis, ehk küll ju lõpetan.”

„Käisin linnas.”

„Aa.”

„Rinnad on ju mõnest ajast saa-dik kinni – käisin tohtri juures.”

Andres keeras külitati teise vankrikülje najale.

„Tead, Mihkel, see Maali, kel-lest sulle ükskord kõnelesin, elab linnas.”

„Aa.”

„Jaah! Ja läheb mehele.”

„Soo.”

„Ühele rikkale nahakaupme-hele. – Sa ei ütle midagi?”

„Mis ma pean siis ütleva?”

„Et ma vist ikka küll rumal olin, et tema kord ära põlgasin – ooh! Aga ta oli nõid, muidu ilus viks inimene – mis sa arvad?”

„Ei tea midagi arvata.”

„Eks ta vist nõidunud ka selle mehe ära. Kuidas sinu asi nüüd seisab?”

„Missugune?”

„Noh, naisevõtmine.”

„Ah, tühja.”

„Nonoh, ära lase ikka kõrvu longu langeda.”

„Sina peaksid ometi enne võt-ma,” pikendas Mihkel poolvägi-si juttu, ehk ta armsamini küll kohe ära oleks läinud.

„Mina – ooh! – mina ei võta-gi.”

„Mina ka mitte.”

„Ära tee nalja. Kirsi Viiu oo-tab, et silmad ju ära venivad ja Kassi Anna – kaua see sulle ilma-asjata otsa vahib. Aga kui lähme, siis ei lase ma sind enam teelt ta-gasi tulla.”

„Ma ei lähegi enam kuhugi.”

„Võtad siis oma kodust?”

Mihkel kummardas ja uuris-tas näppudega pastla äärte vahelt mulda välja. Kui ta pea üles tõs-tis, oli ta nägu tume ja tusane.

„Kuule, viimati sa oled ikka ka tõesti ära tehtud nagu minagi.”

Tume verehoog tungis Mikh-kile näässe. Ta jättis jumalaga ja viis hobuse heinamaa äärelle söö-ma.

Andres raputas pead.

7. Pidul.

Kirsi kambrist kuuldus kära ja pillimäng. Siin peeti pilgarit. Siin uhuti tantsu, joodi kodu-tehtud õlut, suitsetati, mängi-ti, aeti juttu.

• Teenijatüdrukud, kes rikast peremeest teenisid, pidasid endist enam lugu kui need, kes vaestel olid.

ARRIVA OÜ

TERAKE		NOOT	MEGA-	SEADE		ALEVIK HARJU-MAAL	ARVELDUS-AASTA	TASAI	NAISENIMI	UNEROHI	BULGAARIA RAHA
SÜNOPTIKU TÖÖ											
VÄLJA ARVATUD			ALIKA & SÄMI HITT								
			NOOT								
B NAABER		LÄBEMINE					...LOOG (HIINA KULTUURI UURIJA)				
		IIRI NAEL					LUMEHELVES				
KIIRGUS-ALLIKAS								MÕISTE PALLI-MÄNGUDES KAUNIDUS			
EESTI KEELES			1. JA 2. VOKAAL			KAASA ISA			TITAAAN		
			NARKOO-TIKUM			MÕISTUS			MEIEISA-PALVE		
VOOLIMISMATERJAL											
JÕGI UKRAINAS JA MOLDOVAS											
DETSI-		OLUKORD, SEISUND								KAALIUM	
		ROHU-KAUPMEES								SILMA-HAIGUS	
ASESÕNA				SAKSA K EESSÕNA				MUUSIKA-STIIL			
				KÄSKKIRI				JALATS			
EUROOPA PARLAMENT			PINDALA-ÜHIK (VAN.)								VÄIKE VILETS VALGUSTI
			UKRAINA ISO-KOOD								
KIPSKROHV						JANT					
						SUUVALGE					
NAISENIMI				ISSI						AAR	
				VETTE KUKKUMISE HELI						E. VILDE TEGELANE	
REENIUM			PROOSA-KIRJANIK								
			HAIGUS								
... KIISK							AUTOMARK				
KEELD							KINDEL VEENDUMUS				
TÄIELIK, AMMENDAV SÕNA-RAAMAT									MITTE-, EBA-		
									BIO-POLÜMEER		
... RAID-METS						NAISENIMI					
						KILO-NJUUTON					
BITT			SÕOME F1-PILOOT (IN+ NIMI)								
			50.								
JÄRELE-VALVETA				HIINA KEELES		EESTI AUTO-SPORTLANE					

Eelmise lehe vastus: kõnnu-pääsujooksur.

KUHU MINNA

• KINO

Haapsalu kultuurikeskuses: „Täiuslikud võõrad” 22. jaan kl 17.30. „Hamnet” 22. jaan kl 19.30, 27. jaan kl 17.30, 30. jaan kl 19.30.

• KONTSERT

Haapsalu kultuurikeskuses: 24. jaan kl 17 Läki Tantsule „Mustrid meis ja meie tantsudes”, Piletid 10.-/5.- enne algust kohapeal. 29. jaan kl 19 Raul Vaigla, Marie Vaigla, Tero Saarti „Thulest viidud”, pilet 22.90 Piletikeskuses, enne algust 27.90.

• MUUSEUMID

Haapsalu linnuse muuseum K–P 10–18. linnus.salm.ee.

Iloni Imedemaa teemakeskus K–P 11–17. www.salm.ee.

Haapsalu raekoda R–P 11–17. www.salm.ee.

Raudtee- ja sidemuuseum K–P 11–17. www.salm.ee.

Ants Laikmaa muuseum (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula): R–P 11–16. www.salm.ee.

Rannarootsi muuseum (Sadama 32, Haapsalu) T–L kl 10–16. Muul ajal ettetellimisel, tel 5562 3993. www.aiboland.ee.

Rõude muuseum 1. oktoober – 1. mai avatud ettetel-limisel roudemuuseum@gmail.com või telefonil 5683 1203, Maie.

Lihula muuseum Aprillini 2026 on muuseum avatud etteteatamisel. lihulamuuseum@laaneranna.ee, 5333 8586.

• NÄITUSED

Keskraamatukogu (Posti 3) trepigaleriis Haapsalu fotoklubi näitus „Moon” veebruari lõpuni. **Lasteraamatukogus** (Wiedemanni 11) „Terves kehas terve vaim” – 19 il-lustraatoritööd uurivad liikumise eri

Mida valjem kõne, mida kõ-vem pillimäng, mida ägedam tantsu uhtumine, seda lõbusa-masse tujusse said noored ini-mesed.

Siin olid perepojad ja sulased, peretütred ja teenijatüdrukud; siin olid, kellel mehelemineku lootus veel nagu viimse juukse-karva otsas rippus, ja need, kes alles mullu nukud nurka olid vi-sanud. Ei tuntud vahet kedagi, kõik näisid ühesuurused, üheau-sad. Aga ainult välispidi. See, kel-le isa kohtumees või nõumees, teadis, kui palju ta sellest enam oli, kelle isa seda mitte polnud. Teenijatüdrukud, kes rikast pe-remeest teenisid, pidasid endist enam lugu kui need, kes vaestel olid. Üks tüdruk arvas, mis see või see perepoeg temast praegu mõtleb, ja seda, mis ta siis mõt-leks, kui ta nii või nii palju rik-kam või nii mitu aastat noorem oleks. Teine mõtles, et ta sellele või sellele läheks, kui seal mitte nii palju poisi õdesid ees ei oleks; kolmandal ei olnud õdesid ees, aga seal oli ema liig noor. Nel-jas ei armastanud seda või teist toitu, mis seal peres söödi. Viies tahtis just täna õhtul teada, kas

ta ihaldatav temast vähematki hoolib, või on kõik lootus tühi-ne. Ta arvas järele, kuidas ta pa-remini meeldiks – kas ta peab li-be ja lahke või külm ja hoolima-ta olema. Mõni arvas, et tal sugu-gi veel viimast lootust ei maksa ära heita, teine jälle, keda see või see tahtis, arvas seda väheks: kui ta veel kahe aasta pärast mehele ei ole saanud, siis läheb ta alles sellele, kes teda praegu tahab.

Mihkel ja Leena olid mõlemad tulnud. Esimene, et tal mujale ei olnud minna, viimane jonnii pä-rast. Ta teadis, et teised viimasel ajal temast halba rääkisid – just sellepärast tahtis ta siin olla, et näidata, et ta neid mitte ei karda. Jääks ta tulemata, siis räägitaks temast veel rohkem. Sellepärast – ta tuli. Kui nad Mikhkliga ühel ajal sisse astusid, oli suurem ja-gu noori inimesi juba koos. Pill mängis; ühed tantsisid paaris, teised istusid. Mõni noor alaea-line jäi aralt ukse juurde teiste selja taha ega tulnud enne taha-poole, kui keegi kutsuma läks. Teised tahtsid, et neid ju õuest pidi kutsutama ja vägisi sisse lü-katama – enne nad ei tulnud.

Järgneb

LÄÄNEMAA LOOMADE VARJUPAIK

+372 523 8957
LAANEMAA@VARJUPAIK.EE

ANNETUSE SAAD TEHA, HELISTADES 900 7000. KÕNE HIND 5 €.

Läänemaa toidupank

kogub toitu puudust kannatavate leibkondade toetuseks Haapsalus ja Läänemaal.

Et toiduabi saada,võta ühendust kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajaga.

Aitame koos!

Tel 5355 4330

PUIT

Müüa küttepuid koos veoga. Info 5687 3966, timberexpert@online.ee.

Turba ja puitbrikett, pelletid, kivisüsi, klotsid, kaminapuud. Kojuvedu tasuta. 506 8501.

Kask ja kuiv puu alates 65.-, transport 3–9 ruumi. Tel 505 5203.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa 3meetrist küttepuid: must lepp, hall lepp, kask koos kohaletoomisega, miinimumkogus 15 tihumeetrit. Lisainfo tel 5829 3564.

Lõhutud toores lehtpuu, metsakuiv okaspuu, hind al 50.-
Laotud puude tarne 10 ja 15 rm atoga. Tel 521 1377. 3 m lehtpuu, hind kokkuleppel, tel 502 4895.

TEENUS

Teostame majade, abihoonete ja aedade ehitusi, tänavakivide paigaldust, võtmed kätte lahendused. Dekkan.ehitus@gmail.com. Tel 5632 7955.

Korstnapühkimisteenus ja tõmbeprobleemide lahendamine. Korstnapitside ehitus ja remont. Tel 5342 2642.

Katuste renoveerimine/paigaldus. Plekk-, eterniit-, karg- ja bituumenkatu3sed. Vihmaveesüsteemid, erinevate plekkide paigaldus ja üldhitudustööd nii sees kui ka väljas. Saabtehtud OÜ, 5454 0423.

Ohtlike puude raie, võsaloikus ja kruntide puhastus võsast. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373, Randy.

TÖÖPAKKUMINE

Tööd saab müügikonsultant. Töö kontor. Tööaeg 9–15. Tingimused paindlikud. Teave telefonil 554 2276.

Pakume tööd tublidele ja kohusetundlikele kogemustega ehitustöölisele. Oskama peab üldehitustöid (müüri ladumine, armeerimistööd, kergseinte ehitamine, fassaaditööd, avatäidete paigaldamine jne). Oluline on eesti keele oskus ja töötahe, kasuks tuleb juhiloa olemasolu. Kui oled huvitatud, saada oma CV resa@resa.ee või võta ühendust 5666 0149.

Toimetus kuulutuste sisu eest ei vastuta.

HOOLI RASKUSTESSE SATTUNUD PEREDEST!

Läänemaa Abikassa ootab heade inimeste ja organisatsioonide annetusi, et toetada raskustesse sattunud peresid Läänemaal. Annetusi saab teha MTÜ Läänemaa Abikassa kontole **EE592200221046665398**, Swedbank AS. Teave veebis **www.abikassa.ee**. E-post **laanemaa.abikassa@gmail.com**.

Mälestuste päiksekullas jääd sa ikka meiega...
Teatame kurbusega, et on lahkunud meie armas ema, ämm, vanaema ja vanavanaema
LINDA MERENDI
28.10.1939–19.1.2026.
Lähedased
Ärasaatmine on reedel, 23. jaanuaril kell 15 Hingeviituli tavandisaalist. Palume pärgi ja kimpe mitte tuua.

						35	16							15	16
					13			3		7	3	16	11		
		10	16												
	4	12			4	23			23						
30							26								17
4			18					10			16	4	13		
	11			13					6	24					
		16			7	23		19							
			15					10			17				
				4	13			20				3			
	3	34						15	24	10			29		
17					6	16		12			6				3
10			3	17	8			16		12			11		
												4			
	4	33						3	26						
22						12						8			
11							4								

TEADE

Projekteerimistingimuste avatud menetlus (Kajaka tn 33, Uuemõisa alevik, Haapsalu linn)

Ajavahemikul 22.01–4.02.2026 on Haapsalu linna veebilehel (<https://haapsalu.ee/keskkond-ehitus-ja-teenused/planeerimine-ja-ehitus/projekteerimis-ja-ehitus-tegevus/>) avalikustatud Kajaka tn 33, Uuemõisa alevik, Haapsalu linn, projekteerimistingimuste eelnõu üksiklamu ehitusprojekti koostamiseks.

Avalikustamise perioodil on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib projekteerimistingimuste andmine puudutada, võimalus esitada eelnõu kohta kirjalikke ettepanekuid ja põhjendatud vastuväiteid e-posti aadressile hiv@haapsalul.ee.

Lääne Elu
online.le.ee

Jaanuari eripakkumine

Avaldage reakuulutus paberlehes kuu aega järjest - lisame veebi kuulutuse tasuta.

Saatke kuulutus aadressil le@le.ee märksõnaga „jaanuari eripakkumine”.

Toimetus on avatud
E-R 8.00-16.30

Sai liivakellas otsa Sinu aeg, said täheks taevaelale.

Siiras kaastunne abikaasale ja poegade peredele
ANTS KASEMAA
ootamatu lahkumise puhul.
Eeri ja Ivi

Südamlik kaastunne Aino Kasemaale ja poegadele
ANTS KASEMAA
surma puhul.
Heigo, Sirje, Heino, Aime

HINGEVIITULI
MATUSEBÜROO

Matusekorraldus Haapsalus ja Läänemaal, matuseteenused ja -tarbed, tuhastamine, haua- ja urnimatused, lahkunu transport surnukuuri (24/7 tel 5800 7504)

BÜROO AVATUD KALMISTU TN 3A, HAAPSALU E-R 10–15

TEL 5850 3340, 5846 1111
www.hingeviituli.ee
info@hingeviituli.ee

LÕIGAKE VÄLJA JA SAATE 1€ SOODSAMALT MÄNGULE

23. JAANUAR KELL 19:30
Wiedemanni spordihoone
Pilet 3€
Õpilane 1€

SUDOKU

		4	6	3	1	8		
		1	5		9	4		
				4				
3								7
	6		8		5		9	
9								2
				6				
		8	9		4	3		
		6	1	8	3	7		

Lugege veebis online.le.ee.

TALLINNA KREMATORIUM

PAKUME KÕIKI MATUSETEENUSEID
HAUA-, URNI- JA TUHASTAMISMATUSED
MATUSE VORMISTAMISE VÕIMALUS INTERNETIS
KORRALDAME MATUSEID ÜLE EESTI
ÖÖPÄEVARINGNE TRANSPORT
KAKS KABELIT

www.krematoorium.ee
telefon 623 8808 (24h)
Pärnamäe tee 36
Tallinn

Reakuulutus (iga avaldamine): rida 2,10 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa; töötusimiskulutus 3.- iga avaldamine. Püsikuulutuse soovist kirjuta le@le.ee.
Teated: rida 3,20 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa. Raam ja paks kiri paberlehes lisavad igaüks hinnale 5 eurot. Rubriik „Kuhu minna”: rida 1,70 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa. E-post le@le.ee. Leinakuulutus, tänu ja õnnitlus – väike 28.-, suur 54.- (eraisik); väike 34.-, suur 64.- (firma), suur matuseteade – 28.- (eraisik), 34.- (firma)

Reedel algab talvine aialinnuvaatlus

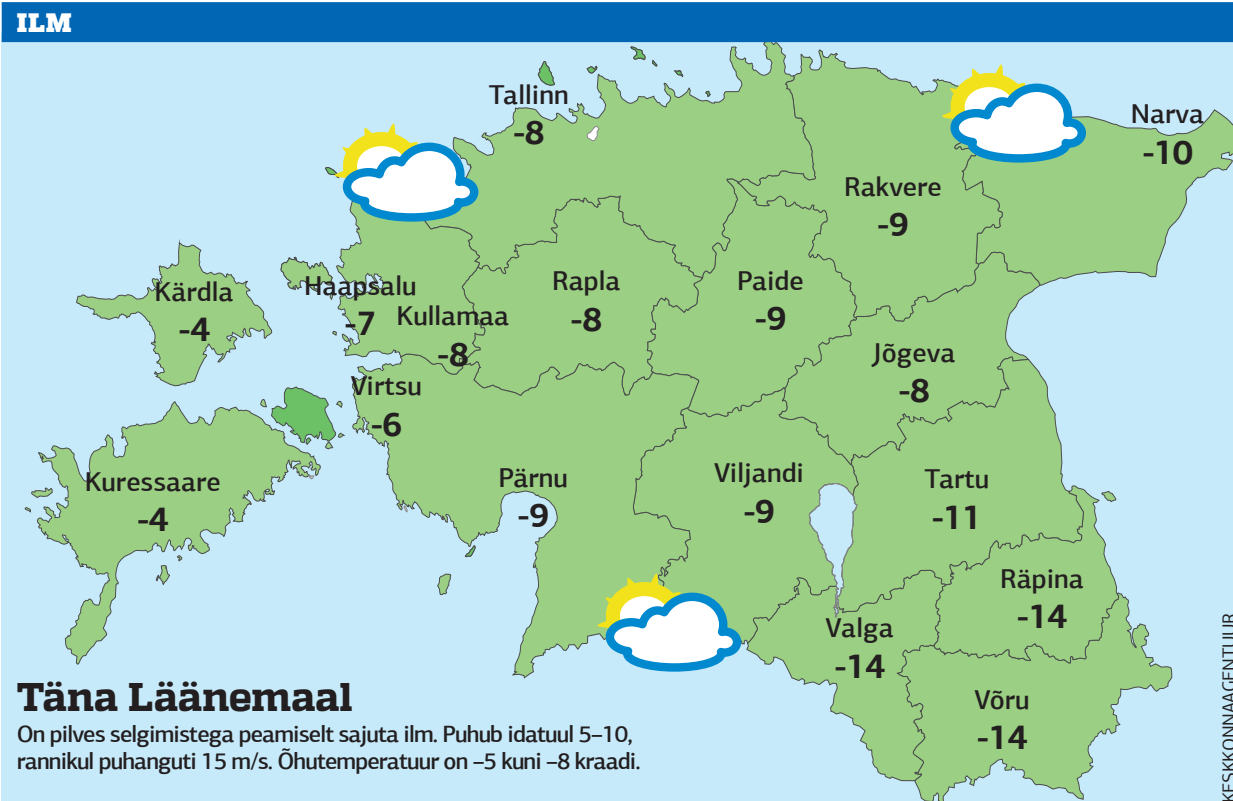
Reedest pühapäevani peetakse ornitoloogiaühingu teatel taas talvist aialinnuvaatlust.

Neil päevadel tuleb endale sobival ajal vaadelda aias, rõdul, pargis või aknast nähtaval alal ühe tunni jooksul linde, märkida üles nähtud liigid ja iga liigi maksimaalne korraga nähtud isendite arv. Seejärel tuleb edastada tulemused elektroonilise või paberankeedi-ga Eesti ornitoloogiaühingule.

Linnuvaatlaja Tarvo Valker ütles Lääne Elule, et jaanuar on olnud väga talvine ja kindlasti on praegu eriti linnurikkad need aiad, kus neid toidetakse. „Kõige aktiivsemalt toituvad linnud hommikupoolikul – sel ajal on vaadelda kindlasti kõige põnevam. Vaatlusi võib teha siiski ka päevasel ajal või pärastlõunal – peamine, et õues oleks valge. Seekordne talvine aialinnuvaatlus annab tähtsat lisateavet meie linnustiku talvise leviku kohta, sest detsembris algas esimese Eesti talilindude levikuatlase andmete kogumine,” lausus Valker.

Talvine aialinnuvaatlus on Eesti ornitoloogiaühingu harrastusteaduse algatus ja kõige populaarsem linnuvaatlusüritus Eestis.

JUHAN HEPNER

Täna Läänemaal

On pilves selgimistega peamiselt sajuta ilm. Puhub idatuul 5–10, rannikul puhanguti 15 m/s. Õhutemperatuur on –5 kuni –8 kraadi.

Reede	öö päev	Laupäev	Pühapäev	Esmaspäev
idatuul 3–8 (12) m/s	–12°...–9°	ida-, kagutuul 2–7 m/s	kagutuul 2–4 m/s	kagutuul 1–3 m/s

VAATA KA
WWW.LE.EE

Balti Puurkaev

- Puurkaevude pesu
- Maasoojuspuuraukude puurimine
- Puurkaevude puurimine
- Soojust pumpade paigaldus
- Pumpade paigaldus
- Rauaeraldusfiltrite paigaldus
- Septikute ja veetrasside paigaldus

Tel: 521 7415, 504 2999
www.baltipuurkaev.ee

KOOS ON SOODSAM!

Digi- ja paberlehe tellimiseks võtke ühendust meili teel le@le.ee või telefonil 473 7111.

HAAPSALU TAKSO TEL 1212

REINPAUL
OSTAME KASVAVAT ja LADUSTATUD VÕSA
Raiume võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluääred, lepikud, haavikud jne.
Info tel 5593 3899, kaido@reinpaul.ee
www.reinpaul.ee

Siin võiks olla teie reklaam!

Võtke ühendust reklaam@le.ee.

KASTANI

AVATUD IGA PÄEV 8-22

METSA

Pomelo	kg	0,99
Kanaborš	3,75/kg	1,99
Põltsamaa, 530g		Tavahind 3,99
Eesti juust	6,98/kg	3,49
Estover, viilutatud, 500g		Tavahind 5,99
Võileivavorst	1,86/kg	1,49
WÖRO, 800g		Tavahind 2,50
Koduviiiner	2,98/kg	1,49
Maks & Moorits, 500g		Tavahind 2,29
Nimeta keeduvorst	kg	2,29
Rakvere		Tavahind 2,99
Perehakklihasegu	5,64/kg	1,69
Rakvere, 300g		Tavahind 2,99

Kastani Ostukeskus - Kuuse 28 / Metsa pood - Metsa 28

HOLM

Võitjad hoiustavad Holm pangas

Loomulikult parimate hoiuseintressidega

www.holmbank.ee

Finantsteenust pakub Holm Bank AS.
Tutvu tingimustega ja pea nõu asjatundjaga.

Kui soovite jõuda potentsiaalse kliendini, siis tutvustage oma tooteid või teenuseid Lääne Elu veebis sisuturundusartikliga!

Lääne Elu
online.le.ee

Küsige lisa aadressil reklaam@le.ee.